

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie Zuidmaten, Den Ham

projectnummer: 255.00.05.36.00

Onderwerp: Ecologische inventarisatie Zuidmaten, Den Ham

Datum: 20-03-2019

Inleiding

KADER

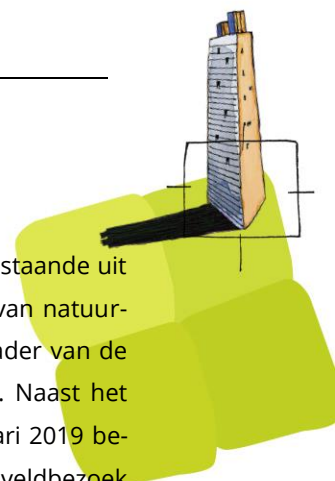
De initiatiefnemer is voornemens om in Den Ham een nieuwe woonwijk te ontwikkelen, bestaande uit circa 40 woningen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 27 februari 2019 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: helder, 8°C en windstil.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft het gebied tussen de wegen Tulshoek, Zomerweg, Schapendijk en Magielshoek in Den Ham. Het bestaat uit verschillende graslanden en een schapenweide. Door het gebied heen lopen enkele watergangen; smalle sloten met vrij steile oevers centraal in het plangebied en een brede watergang met flauwe oevers aan de westzijde.

In het zuidwesten van het plangebied, langs de Vriezendijk, ligt een bosje. Langs de sloten staat her en der opgaande beplanting. Bebouwing ontbreekt in het plangebied. De ontwikkeling bestaat uit de bouw van een nieuwe woonwijk met circa 40 woningen. Voor deze ontwikkeling wordt vegetatie verwijderd en grond vergraven. De watergang die door het gebied loopt wordt gedempt en de begroeiing zal verwijderd worden. Het bosje langs de Vriezendijk wordt deels gekapt.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Impressie van het plangebied gezien vanaf de Schapendijk (Foto 1) en vanaf de noordoosthoek (Foto 2) (27 februari 2019)

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

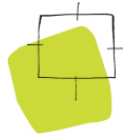
Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)² via Quickscanhulp.nl³ ('© NDFF - quickscanhulp.nl 26-02-2019 09:38:48') blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied verschillende beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het betreffen amfibieën, reptielen, zoogdieren, vogels met jaarrond beschermde nesten en een enkele plantensoort.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

De graslanden bestaan voornamelijk uit algemeen voorkomende grassoorten en soorten als paardenbloem, duizendblad en vogelmuur. Langs de Tulshoek ligt een strook met wat ruigere vegetatie. Het bosje langs zuidwestzijde van het plangebied bestaat onder andere uit eik, berk en coniferen.

Langs de flauw aflopende randen van de brede watergang in het westen staan onder andere enkele solitaire bomen en groeit riet. In overige sloten staat op enkele plekken riet en vooral in de oostelijke watergang staat veel opslag van elzen. In de sloten die door het plangebied heen lopen groeit draadalg (flab). De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke omstandigheden.

In de directe omgeving is één beschermde plantensoort bekend, te weten kruipend moerasscherm (quickscaanhulp.nl). Deze soort is aangewezen op matig voedselarme tot matig voedselrijke grond die in de winter overstroomt. Kruipend moerasscherm groeit onder meer op de oevers van beken, poelen en sloten. De sloten in het plangebied zijn door de voedselrijkdom en steile oevers ongeschikt voor deze soort. Ook andere beschermde plantensoorten zijn gezien de terreingesteldheid niet in het plangebied te verwachten.

Potentiële nestplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Het plangebied kan onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten als huismus en steenuil.

In de opgaande begroeiing en in de watergangen zijn verder enkele andere algemene soorten als merel, heggemus en wilde eend broedend te verwachten. De nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd.

In de bomen in het plangebied zijn geen ruimtes vastgesteld die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats, zoals holtes of loszittende schors. Het plangebied kan wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen. Uit de directe omgeving (0-1 kilometer) zijn gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis bekend, waarvoor het plangebied geschikt foerageergebied vormt. De brede watergang in het oosten is geschikt foerageergebied voor de watervleermuis. De eveneens uit de omgeving bekende baardvleermuis en franjestaart foerageren meer in bosachtige omgeving.

De opgaande beplanting en watergangen in het plangebied vormen geen onderdeel van een doorlopende structuur, zodat het plangebied geen onderdeel zal uitmaken van een essentiële vliegroute van vleermuizen.

Voor het bosje en de ruigere stroken in het plangebied vormen geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren, zoals de uit de omgeving bekende bosmuis en egel (Quickscaanhulp.nl), waarvoor in de provincie Overijssel een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Wnb. Uit de directe omgeving (0 -1 kilometer) van het plangebied is het voorkomen van een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren bekend, waarvan met name eekhoorn en steenmarter ook

regelmatig in stedelijk gebied voorkomen. In de bomen binnen het plangebied zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Er zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een (verblijfplaats van) steenmarter. Hooguit foerageren steenmarter en eekhoorn af en toe in het plangebied. Voor de overige soorten die in de directe omgeving zijn waargenomen(Quickscanhulp.nl) biedt het plangebied geen geschikt leefgebied.

De sloten die door het plangebied lopen zijn door de steile oevers en de slechte waterkwaliteit niet geschikt als biotoop voor uit de omgeving bekende niet-vrijgestelde amfibieën, zoals de poelkikker. Naar verwachting vormt het plangebied wel landbiotoop en in kleine mate voortplantingsbiotoop voor een aantal algemene amfibieënsoorten, zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, waarvoor in de provincie Overijssel een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal beschermde soorten voor uit de soortgroepen reptielen, te weten adder en levendbarende hagedis (Quickscanhulp.nl). Gezien de geïsoleerde ligging in de bebouwde kom van Den Ham en de inrichting van het plangebied, kunnen deze soorten echter op voorhand worden uitgesloten binnen het plangebied. Geschikt leefgebied voor deze soorten is aanwezig in de natuurgebieden rondom Den Ham.

Beschermde soorten van de soortgroep ongewervelden zijn niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (Quickscanhulp.nl). Deze zijn ook niet te verwachten in het plangebied door het ontbreken van geschikt biotoop. Zo kan de uit de wijdere omgeving (1-5 kilometer) bekende sleedoornpage worden uitgesloten door het ontbreken van sleedoornstruweel.

TOETSING

Een deel van het foerageergebied van vleermuizen gaat verloren. In de directe omgeving van het plangebied is echter ruim voldoende alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig voor de te verwachten soorten. Door de ontwikkeling van tuinen kan er op termijn nieuw foerageergebied ontstaan. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

Het is niet uitgesloten dat steenuil voorkomt in de nabije omgeving van het plangebied. Doordat het plangebied geschikt foerageergebied vormt voor steenuil, onder andere door de aanwezigheid van een schapenweide, kan bij uitvoering van het plan foerageergebied van deze soort verloren gaan. Om te bepalen of steenuil aanwezig is en of als gevolg van het plan essentieel foerageergebied verloren gaat, is nader onderzoek nodig. Op basis van het nader onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Voor de overige vogels met jaarrond beschermde nesten geldt dat bij uitvoering van het plan hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied verloren gaat. Voor deze soorten, zoals huismus is bovendien in de directe omgeving in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten zijn daarom niet aan de orde.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van meer algemeen voorkomende vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Steenmarter en eekhoorn kunnen incidenteel foerageren in het plangebied. Voor deze soorten is in de omgeving in ruime mate alternatief en hoogwaardig foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van de ontwikkelingen zijn dan ook niet aan de orde.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Overijssel. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Voor de soortgroepen reptielen en ongewervelden kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten, doordat het plangebied geen geschikt biotoop vormt voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Overijssel uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening Overijssel. Het NNN in Overijssel kent geen externe werking.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een in het kader van de Wnb beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied' op een afstand van ongeveer 1,5 kilometer ten noorden van het plangebied.

De gronden van het plangebied zijn verder niet aangewezen als NNN in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied valt samen met het N2000-gebied. Gezien de terreinomstandigheden en de ligging, heeft het plangebied geen belangrijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden. Het plangebied wordt van de beschermde natuurgebieden gescheiden door de bebouwing en wegen van Den Ham.

TOETSING

Gezien de ligging van het plangebied in de bebouwde kom van Den Ham, de ruime afstand tot Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden Reggegebied en de aard van de ontwikkelingen, zijn geen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde natuurgebieden te verwachten.

De beoogde ontwikkelingen vinden plaats op ruime afstand van het NNN. Negatieve effecten op het NNN naar aanleiding van de ontwikkelingen zijn dan ook niet aan de orde. De plannen zijn niet in strijd met de Omgevingsverordening Overijssel 2018.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Uit de inventarisatie komt naar voren dat nader onderzoek naar steenuil nodig is. Aan de hand van het nader onderzoek kan worden bepaald of negatieve effecten op deze soort optreden en of derhalve een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

In verband met de soortbescherming van de Wnb is verder nodig om bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van in het plangebied voorkomende vogels.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. De ontwikkeling is daarnaast op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Verordening 2018 van de Provincie Overijssel.